

ФОРМУВАННЯ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ У ЗВО

Мехед О. Б.

доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри біології

Дейкун М. П.

кандидат медичних наук, професор,
професор кафедри біології,

Національний університет «Чернігівський колегіум» ім. Т. Г. Шевченка,
м. Чернігів, Україна

Розглянуто формування духовних цінностей майбутніх медичних працівників як багатогаспектний і тривалий процес, який потребує пильного нагляду та відповідальності як з боку закладів освіти, так і з боку здобувачів освіти. Зауважено, що моральні норми, якості, мотиви є стрижневими в усіх сферах життєдіяльності особистості.

Ключові слова: духовні цінності, майбутні медичні працівники, заклади вищої освіти.

The formation of spiritual values of future medical workers is considered as a multi-faceted and long-term process that requires close supervision and responsibility both on the part of educational institutions and on the part of the students of education. It was noted that moral norms, qualities, motives are key in all spheres of an individual's life.

Keywords: spiritual values, future medical workers, institutions of higher education.

Сучасні тенденції у розвитку медицини та медичної освіти ставлять перед ними нові вимоги до якості підготовки майбутніх лікарів. у сучасній українській медичній галузі є потреба в добре підготовлених фахівцях, які мають високий рівень готовності до професійної комунікації. Професійна освіта поступово відходить від ідеї того, що її головним призначенням є підготовка лише до професійної діяльності. Тепер вона включає в себе виконання ряду гуманістичних завдань, спрямованих на формування та розвиток особистості, виховання загальної культури, духовних цінностей, морально-етичних принципів та підтримку цих цінностей. з вищезазначеного випливає, що суспільство очікує професійної ефективної підготовки майбутнього фахівця-медика до успішного морального життя і професійної діяльності в умовах сучасного світу [1, 3].

Формування духовних цінностей у майбутніх медичних працівників під час навчання в закладі вищої освіти є винятковим процесом. Духовні цінності грають ключову роль у професійному та особистісному розвитку медичних фахівців, після чого вони впливають на їхню етику, мораль та відносини з пацієнтами [2].

Розглянемо більш докладно деякі аспекти формування духовних цінностей у студентів медичних вищих навчальних закладів.

Під час навчання у закладі вищої освіти майбутні медичні працівники долучаються до питань етики та моралі. Заклад вищої освіти надає студентам глибоке розуміння медичної етики та моральних питань, пов'язаних із медициною. Це включає в себе вивчення принципів доброчесності, прозорості, довіри та відповідальності перед пацієнтами та забезпечується низкою освітніх компонентів, як обов'язкових до вивчення так і вибіркових. Вищезазначеному сприяє вивчення медичної етики, оскільки студенти медичних факультетів постійно проходять спеціальні курси з медичної етики, де вони вивчають основні принципи етичної поведінки в медицині [4]. Викладачі розуміють складність моральних ситуацій, з якими майбутні медики можуть зіткнутися в майбутньому, тож намагаються змоделювати відповідні завдання.

Під час клінічної практики студенти зіштовхуються з етичними дилемами, такими як прийняття важливих рішень лікування, дотримання конфіденційності, та відносини з пацієнтами та їхніми сім'ями. ЗВО можуть організувати дискусії та семінари, під час яких студенти обговорюють етичні проблеми в медицині та роблять власні висновки [5]. Це сприяє розвитку їхнього критичного мислення та моральної свідомості. Деякі медичні навчальні заклади мають етичні комітети, в яких студенти можуть консультуватися щодо складних етичних питань та отримувати рекомендації від досвідчених фахівців. Волонтерська робота: Участь у волонтерських програмах у медичних установах дозволяє студентам здобувати практичний досвід та взаємодіяти зі всіма категоріями допомоги, що сприяє розвитку їх моральної чутливості та співчуття [6].

Студентам, в тому числі і майбутнім медикам, необхідно навчатися відчуттю соціальної відповідальності перед суспільством. Їм слід розуміти свою роль у підтримці громадського здоров'я та участі в гуманітарних програмах. Майбутні медичні працівники можуть навчатися відчуттю соціальної відповідальності перед суспільством за допомогою участі у соціальних проєктах та волонтерства (важливо заохочувати студентів медичних факультетів, що приєднуються до соціальних проєктів та волонтерських ініціатив, які спрямовані на покращення здоров'я та добробуту громади, адже праця в таких програмах дає студентам можливість

одночасно співпрацювати зі світовими соціальними групами і відчувати свою важливу роль у підтримці громадського здоров'я) [7].

Здобувачі освіти протягом навчання мають можливість розвивати вміння саморефлексії і самовдосконалення. Це допоможе їм зрозуміти власні сильні та слабкі сторони, а також працювати над своїм професійним і особистісним зростанням.

Надзвичайно важливими аспектами для медичних працівників є співпереживання та співчуття. Студенти — майбутні фахівці медичної галузі — повинні навчатися відчувати та розуміти емоції своїх пацієнтів, щоб надавати їм підтримку та лікування не тільки фізично, а й психологічно. з урахуванням різноманітності потреб медичні працівники повинні бути міжкультурно компетентними [8].

Студентам слід слідувати іншим культурам, релігіям та світоглядам, щоб бути більш відкритими й толерантними. Навчання емпатії важливо для створення сприятливого спілкування між лікарем і пацієнтом. Студентам потрібно розвивати навички слухання та здатність співчувати іншим.

Студенти мають можливість розвивати власні духовні переконання та цінності, які потім знайдуть їм моральну підтримку в складних ситуаціях.

Успішність у професійній діяльності значною мірою залежить від відповідності індивідуальних психологічних характеристик фахівця вимогам своєї професії, а також від того, як особистість сприймає традиції, норми і правила поведінки в даній професійній області. Це вказує на важливість шляхів, за якими формується і розвивається особистість та її професійні якості в рамках професійно-комунікативної культури. Урахування індивідуальних задатків, здібностей, можливостей та інтересів здобувачів освіти слугуватимуть належній організації освітнього процесу в закладі вищої медичної освіти, а вивчення та впровадження у практику кращого медичного досвіду щодо розвитку духовності та моральності особистості дозволять сформуванню всебічно розвиненого, конкурентоспроможного фахівця інноваційного медичного закладу, котрим він має стати у результаті сучасної реформи в медичній галузі.

Можливим напрямком подальших досліджень є розробка та впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів нової моделі формування духовних цінностей студентів, що визнається як важливий аспект у сфері освітнього менеджменту. Слід пам'ятати, що студенти вищих навчальних закладів представляють собою еліту суспільства, яка вбирає в себе ідеї майбутніх трансформацій у політичній, культурній та економічній сферах. і від того, які цінності формуються в студентському се-

редовищі сьогодні, залежить багато в чому перспектива розвитку України в майбутньому. Таким чином, освіта стає необхідною умовою підготовки молоді до життя, її соціалізації та підключення їх до духовної спадщини людства.

Список використаних джерел

1. Корольова Т. Модель формування професійно-етичної культури майбутнього лікаря у процесі гуманітарної підготовки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Ужгород, 2018. Вип. 30. С. 66–69.
2. Маража І. О., Жулкевич І. В. Роль педагогіки в клінічній практиці лікаря. *Медична освіта*. 2021. Вип. 2. С. 94–99. DOI: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2021.2.12058>.
3. Мехед Д. Б., Мехед О. Б., Швидкий А. Л. Роль інформаційно-комунікаційних технологій у мотивації навчальної діяльності студентів. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. / редкол.: І. А. Зязюн та ін. Київ ; Вінниця : ТОВ «Планер», 2012. Вип. 31. С. 417–422.
4. Мехед Д. Б., Мехед О. Б. Оцінювання навчальних досягнень студентів в умовах дистанційної освіти. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: педагогічні науки* : зб. наук. пр. Чернігів : ЧНПУ ім. Т. Г. Шевченка, 2014. Вип. 120. С. 83–86.
5. Плахотнік О. В. Теоретичні засади сутнісної характеристики інформаційної культури студентів. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2004. Вип. 5. С. 582–586.
6. Griban G., Mekhed O., Semeniv B., Khurtenko O., Koval V, Khliebnikova T., Skyrda T. Technology of increasing physical activity of university students. *Acta Balneologica*, 2022. 5 (171), 451–456. doi: 10.36740/ABAL202205113.
7. Griban G., Kudin S, Zhara H., Kuzhelnyi A., Mazur T., Nosko Y., Mekhed O. Formation and Preservation of Students' Mental Health in the Process of Studying at Pedagogical Universities *Acta Balneologica*, 2023. 1 (173). 55–61 doi: 10.36740/ABAL202301110.
8. Mekhed O., Nosko M. The biological and social fundamentals of healthy living of participants of the educational process. *Bioresources and Human Health*. Edited by Andrzej Krynski, Georges Kamto Tebug, Svitlana Voloshanska. Częstochowa: Publishing House of Polonia University «Educator», 2021. 143–154.